

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mensko po pošti D 10.—, za ino-
mensko D 18.—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10.—,
inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

št. in plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilije, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštna okoli-
ščina št. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, torek 24. oktobra 1922.

Številka: 241.

Sofijsko pismo.

(Posebno poročilo "Tabora").

S. F. Sofija, 19. oktobra.

Ker sem bil že ob koncu svetovne
vojne na povratku iz Rusije v Sofiji,
sem bil zelo radoveden tudi pri seda-
njem posetu bolgarske prestolnice, ka-
ko izgleda in kakšne so sploh razmere
v Bolgariji, posebno ker si iz našega
slovenskega časopisja nikakor nisem
mogel vstvariti prave sodbje. Pri nas v
Sloveniji se piše o Bolgariji sicer ve-
liko, toda vesti in sodbje si tako naspro-
tajo, da človek res ne ve, kaj je res-
nica in kaj je le tendenciozno pobar-
vana fantazija. Prvi vtisi, ki jih dobi
Slovenec, ko stopi po Caribrodu na bol-
garska tla, se ne razlikujejo veliko od
onih v Srbiji pod Beogradom; ljudstvo,
železniško osebje vse je podobno, razli-
ka obstoja morda samo v tem, da je na
bolgarski progi še dosti manj urejeno-
sti in discipline kakor na naši v Srbiji
ter da postopajo bolgarski obmejni in
kontrolni organi s potniki, ki imajo
rdeče potne liste (jugoslovenske) pre-
cejde nezaupljivo in hladno. Sofija sama
je še prav taka, kakršna je bila l. 1918.,
samo da ni več onih vseh vrst antant-
nih čet, ki so jo polnile takrat ter da se
tudi raztrganih in zamazanih bolgar-
skih vojakov, ki so bili takrat pribe-
žali z raznih front ne vidi več. Velika
razlika pa je med glavnim mestom na-
še Jugoslavije in glavnim mestom Bol-
garije posebno v tem, da se tu skoro nič
ne zida. dočim je v Beogradu skoro ni-
čalica, kjer bi se ne gradilo vsaj eno ali
več novih hiš. Drugače pa je življenje
dokaj mirno in normalno, seveda le na
zunaj, kajti naznatraj se bje neprestan
in neizprosni boj med poedinimi poli-
tičnimi strankami.

Dasiravno smo mi v Sloveniji in
sploh v Jugoslaviji vajeni ostrih poli-
tičnih borb, je vendar pri nas še nebo
proti tukajšnjemu strankarskemu pe-
klu, kajti tu se ne politizira zabavlja
in napada le po listih, ampak tudi v
javnem in privatnem življenju, doma,
na ulici, v gostilni, v kavarni, na trgu,
v trgovini, skratka povsod. Politična
strankarska borka je tu tako ostra in
brezobzirna, da redkoštevilne trezne
ljudi, ki premostrivajo položaj objek-
tivno, obhaja strah pred bodočnostjo
bolgarskega naroda in države ter sku-
šajo v tem smislu tudi posredovati
med poedinimi strankami, posebno
med zemljoradniki in komunisti na
ani ter blokaši na drugi strani. V tem
smislu so povzeli korake poleg nekate-
rih posameznikov, pred vsem kulturni-
nih delavcev tudi akademija znanosti
in umetnosti ter razna kulturna in
prosvetna društva, naglašajoč, da mo-
ra Bolgarija neizogibno propasti, ako
se strankarske strasti ne pomirijo. V
tem smislu so intervenirali baje tudi
v Pragi živeči Bolgari pri takaj se
mudečem ministrskem predsedniku
Stambulijskemu, ki je, kakor poročajo
tukajšnji listi tudi obljubil, da bo ta-
kot po povratku v Sofijo skušal udovo-
ljiti tej prošnji, ker je baje tudi sam
že sprevidel, da vodi sedanji prešoveni
režim državo in narod v pogubo. Toda
blokaški listi sprejemajo to vest z naj-
večjo rezervo, ker imajo s Stambulijs-
kim preveč slabih izkušenj, da bi mu
mogli verjeti in zaupati.

Režim zemljoradnikov in njihovih
pomočnikov komunistov je res nezno-
sen, posebno za inteligenco, ki je pod
vlado Stambulijskega popolnoma brez-
pravna raja, vendar pa bi delal napak,
kdor bi obsojal samo zemljoradnike in
komuniste. Kolikor sem izvedel tudi
prejšnji režim sedanjih blokašev, me-

Nemški iredentizem na Češkem dviga glavo.

Češke manifestacije v Chebu proti nemškim izzivanjem.

Cheb, 23. oktobra. (Češkoslov. do-
pisni urad). Včeraj so se zbrali zastop-
niki okrajev, mest in občin bivše Cheb-
ske pokrajine, da zborujejo povodom
600 letnice združitve Čebske pokraji-
ne s Češko. Zborovanje je otvoril mest-
ni župan v Chebu in prebral memoran-
dum vseh okrajev, občin in mest Cheb-
ske dežele, v katerem se apelira na
Zvezo narodov, naj ugotovi željam in
zahtevam nemškega prebivalstva, ki
hoče popolno samoodlobo in ljudsko
glasovanje o nadaljni pripadnosti de-
žele.

Ob tej priliki je sklicala Narodni
Jednota Severočeska velike manifesta-
cijske zborovanje češke manjšine v
Chebu in za zvečer slavnost v prostori-
h streljarne. Včerajšnjo noč pa so
neznani zlikovci, ki so bili deloma na-

skirani, vdrli v poslopje streljarne in
tako poškodovali dvorano, kjer bi se
naj vršila češka slavnost, da ni bila
sposobna za kakšno prireditev. Razen
tega je nemško-meščanska stranka na-
povedala za 2. uro popoldne javno zbo-
rovanje na onem istem mestu, kjer bi
se imelo vršiti eno uro pozneje češko
zborovanje, dovoljeno od oblasti. Ker
pa nemško zborovanje ni bilo pravilno
prijavljeno in ker bi gotovo ogrozilo
javni mir, ga je policijska oblast pre-
povedala. Na trgu pred streljarno se je
zbrala velika množica prebivalstva,
ker pa so bili glavni prostori zasedeni
po orožništvu, se je množica razšla. —
Udeleženci češkega zborovanja so se
zbrali na kolodvoru in se v dolgem
sprevodu podali na glavni trg, kjer je
govorilo več govornikov.

Pred veliko politično borbo v Angliji.

Lloyd George sprejel bojno napoved konservativcev.

London, 21. okt. Včeraj popoldne
je Lloyd George odpotoval v Leeds. Na
kolodvoru je izjavil, da je sedaj prost.
Breme so mu vzeli z ramen, meč v roki
pa mu je ostal. Njegova vožnja v Leeds
je bila podobna triumfu. Kjerkoli se je
vlak ustavil, ga je množica obsipala in
pozdravljala. Na kolodvoru v Leedsu
je imel nagovor, v katerem je izjavil,
da so mu vročekrvneži konservativne
stranke vrgli rokavico, ki jo je pa on
pobral.

London, 23. okt. (Izv.) Reuterjev
urad poroča: Lloyd George namestava
v kratkem nastopiti veliko politično
turnejo na Vzhodno in Severno angleš-
ko, v Wales in Skotsko.

Razcep v konservativni stranki.

London, 21. okt. 87 konservativ-
nih članov parlamenta je izjavilo Bo-
koaliciji konservativcev in liberalcev
servativci Chamberlainove skupine pa
bodo, kakor poroča "Daily Mail", šli
samostojno v volitve. Razcep konser-

Jubilejne znamke.

Beograd, 22. okt. Ministrstvo za
pošte in brzojave namerava naročiti v
Ameriki 17 milijonov jubilejnih znamk
po 1, 2 in 3 din. Znamke po 1 in 2 din.
bodo imele podobi kralja in kraljice,
znamke po 3 din. pa pogled na Beograd
s Savske strani. Znamke pridejo v pro-
met po kronanju kralja in kraljice.

Zlom nemške marke.

Berlin, 22. oktobra. Glasom vesti
"Montagspost" je državni kancelar za
danes popoldne povabil k sebi vodje
strank, da se z njimi posvetuje povod-
dom zloma nemške valute in vsled nje-
ga nastale draginje. Stranke se bodo po-
prej posvetovale. Govori se o načelni
novi ureditvi deviznega prometa.

Krhanje v komunistični Internacionali

Pariz, 23. oktobra. (Izvirno.) Ha-
vas poroča: Cela vrsta komunističnih
županov Francije je sklenila na zboro-
vanju včeraj, da radi nesprejemljivih
zahtev, ki so jih stavili sovjetski dele-
gati na komunističnem kongresu v Pa-
rizu, izstopajo iz stranke.

Sestanek Venizelosa z Ninčičem.

Beograd, 21. okt. (Izv.) Iz Aten
se poroča, da se grški zunanji minister

ščanskih strank ni bil napram naspro-
tnikom, zemljoradnikom in socializmom
mnogo bolj prizanesljiv in sedaj vrača-
jo ti prvim samo milo za drago. Ven-
dar pa se je boj po zadnjih dogodkih v
Tirnovem vsaj na eno stran nekoliko
pomiril, namreč dejansko, ter se vrnil
bolj za papirnate barikade časopisja. V
notranji politiki dviga največ prahu
te dni zakon o zaščiti države, katerega
so zahtevali zemljoradniki in komuni-
sti proti blokašem ter ga v zadnjem
zasedanju sobranja tudi res izglasova-
li. Ta zakon o zaščiti države je nekako
isto, kakor je bila naša obznana, samo,
da je bila obznana naperjena s strani
meščanskih strank proti komunistom,
bolgarski zakon o zaščiti države pa je
ravno nasprotno naperjen proti — me-
ščanskim strankam ter njenim seda-
njim in bivšim funkcionarjem ter po-
slancem in ministrom, katere dolže se-
danji vlastodržci krivde na vojnem ne-
uspehu. Sicer pa je vsa gonja proti do-
zdevnim vojnim krivcem le pretveza s
katero hočejo upravičiti nasilje nad
političnimi nasprotniki, kajti kdor po-
zna razmere — in te se tudi danes niso
spremenile — ve, da so zakrile vojni
vse politične skupine brez razlike, saj
so v odločilni seji sobranja l. 1915., ko
je šlo za ali proti vojni napovedi Srbiji
— glasovali tudi zemljoradniki za voj-
no napoved in pozneje redno za vse voj-
ne dajatve. To je pa menda dovolj po-
jasnila. In pa še nekaj! Komisija, ka-
tero je sestavilo zadnje sobranje kot
nekako sodišče proti vojnim krivcem
obstoja razen enega člana iz samih to-
žiteljev. Tožitelji bodo obenem tudi sa-
mi sodniki! Kako bo izgledala potem-
takem sodba, si vsak lahko misli sam.

Vas bo zanimalo gotovo pred vsem,
kako sodijo Bolgari o naši državi in
kakšna čustva goje napram nam. V
našem časopisju, posebno klerikalnem,
se mnogo govori o jugoslovenski ori-
jentaciji Bolgarov, posebno Stamba-
lijskemu se pripisuje naravnost prija-
telstvo do Jugoslavije in jugosloven-
stva. To pa je ali nezvestna laž, na-
stala vsled nepoznavanja razmer, ali
pa zavestna laž, stvorjena v gotove ze-
lo prozorne namene. Ne bom zanikal,
da med Bolgari ni ljudi, ki so jugoslo-
vensko orijentirani in ki bi bili pri-
pravljeni priključiti Bolgarijo naši dr-
žavi, toda niti ti niso enotnega mišlje-
nja. Eni — in teh je največ — so pri-
staši te misli le iz spekulativnih razlo-
gov, ker mislijo, da bi tako najlažje
prišli do Makedonije. Ti si predstavljajo
notranjo ureditev Jugoslavije po
priključitvi Bolgarije v strogo federa-
tivnem smislu. Po njihovih namerah
bi bila Bolgarija v Jugoslaviji nekako
ono, kar je bila Ogrska v Avstriji. O
te združitev pa bi imela korist edino
Bolgarija, ostala Jugoslavija pa bi
imela le škodo. Drugi stavijo za pred-
pogoj za združitev razen pripojitve
Makedonije tudi še nadomestitev naše
vladarske rodbine z bolgarsko, tretji
pa sploh proglasitev republike. Četr-
tih prijateljev združitve, ki mislijo res
v smislu narodnega in državnega uje-
dinjenja brez posebnih predpogojev,
pa je tako malo, kakor belih vran. Ve-
čina pa, gros bolgarskega naroda, pa
naj bodo to t. zv. "makedonstvujuči",
zemljoradniki, komunisti ali meščani,
so odločni nasprotniki, ako že niso za-
grizeni sovražniki Jugoslavije, pred
vsem seveda Srbije, katero dolže (me-
sto sebe) vse krivde na nasrečah bol-
garskega naroda zadnjih 10 let. Stamba-
bulijski sam je pa lisjak orve vrste,
kateremu niti precejšem del Bolgarov
samih ne zaupa. V resnici je on prav
tak nasprotnik Jugoslavije kakor ve-
čina drugih, iz političnih oportunitet-

Bonar Law se odloči danes.

London, 23. okt. V oficijoznih kro-
gih menjajo, da bo Bonar Law po dana-
šnjem zboru konservativcev dal kralju
končni odgovor glede sestave nove
vlade.

Delavski vodja proti Lloyd Georgu.

London, 22. okt. Tajnik železničar-
skega sindikata Thomas je v železni-
čarskem zborovanju v Carlystu imel
govor, v katerem je zahteval takojšnji
razpust zbornice. Povdarjal je, da
Lloyd George obljub, ki jih je dal pri
voitvah l. 1918. ni držal. Zahteval je,
da Vel. Britanija izpostavi zaupne od-
nošaje z inozemstvom, ki so trenutno
poslabšani.

—

v kratkem sestane z našim zunanjim
ministrom dr. Ninčičem. V grških kro-
gih pripisujejo sestanku veliko važnost
ker se smatra, da se bo skušalo doseči
skupno postopanje na bližajoči se ori-
entski konferenci. Sestanek obeh dr-
žavnikov bo ali v Solnu ali v Skoplju.

Velik požar v Newyorku.

Newyork, 22. oktobra. Pri požar-
u velike stanovanjske hiše je našlo 14
oseb smrt, 20 pa jih je bilo težko ran-
jenih.

Strašna beda v Rusiji.

Pariz, 22. oktobra. Kakor poroča
"Chicago Tribune" iz Moskve, bo to
zimo v Rusiji potrebnih podpiranja pet
milijonov ljudi. Sovjetska vlada se je
obrnila na amerikansko pomožno komi-
sijo za pomoč za 3 milijone ljudi.

BORZA.

Krona notira v Curihu 2.40.

Curih, 23. oktobra. (Izvirno.) Pred-
borza: Pariz 40.20, Zagreb 2.40, Lon-
don 23.43, Berlin 0.125, Praga 17.95,
Italija 22.75, Newyork 547.50, Dunaj
0.0072, žigosane krone 0.0078, Budim-
pešta 0.2175, Varšava 0.045, Sofija 3.45,
Bukarešta 3.45.

—o—

mihi razlogov pa se na zunanjo čisto kaže prijatelja naše države. Posebno zadnje tedne, ko bi bil rad pridobil Jugoslavijo za to, da bi se bila zavzela za pripojitev Trakije Bolgariji, nam je delal tako v svojih govorih, kakor tudi v svojem časopisju poklone. Ker pa se to ni zgodilo, oziroma brez oborožene intervencije, za katero nima naša država veselja, sploh to ni bilo mogoče, se v najnovejšem času zopet ohlajajo njegovo jugoslovanstvo in bolgarska javnost dolži — čujte in strmite! — direktno našo državo krivde, da je Trakija prisojena Turkom. Govoril sem z mnogimi Bolgari, ki so bili tega mnenja. Sicer pa Bolgari vsled izgube Trakije res mnogo trpijo, pred vsem vsled izgube izhoda na Egejsko morje ter radi številnih beguncev, katere so Grki z brutalno silo oropali vsega, razen življenja, katero so pa tudi le komaj rešili. Vesti, ki so se širile tudi v slovenskih listih, da bi Bolgari simpatizirali s Turki, pa v splošnem niso resnične, ker je odpor proti Turkom pregloboko prirojen vsakemu Balkancu in tako tudi Bolgarom. Res pa je, da je tudi nekaj takih, ki bi bili pripravljeni zvezati se tudi magari s Turki, samo da bi se »maščevali« nad Srbijo, Grčijo in Romunijo in ti so imeli baje tudi že tozadevne razgovore s Kemaľovimi emisariji, se pa, kakor izgleda, niso mogli sporazumeti, ker so Turki zahtevali preveč kompenzacij.

Važno je ob koncu omeniti še to, kako sodijo Bolgari o nas Slovencih. Ko sem v neki družbi povedal, da sem Slovenec, so se vsi obrzali nekoliko bolj zjasnili in postali so mnogo zaupnejši nego poprej, ko so me smatrali za Srba. Ko pa sem jim na tozadevno vprašanje povedal, da nisem separatist in opozicionalec, za kakršne smatrajo, po časopisju informirani, skoro vse Slovence, so postali takoj bolj mračni. Zamerili so mi, da sem prijatelj popolnega edinstva s Srbi, češ, potem sem tudi proti bolgarski Makedoniji. Sploh pa so priznali, da so gojili svojčas, posebno ob času prve balkanske vojne, več

Železniške konference v Zagrebu.

Neprestano so se vrstili v zadnjih letih, zlasti pa tudi zopet v zadnjih mesecih pritožbe nad nezadostnim, pomanjkljivim funkcioniranjem zlasti naših državnih železnic. Zlasti so dvigali v tem oziru pritožbe naši industrijski in trgovski krogi, ki so predvsem trpeli pod to pomanjkljivostjo. Trpel je pa sploh ves gospodarski razvoj, ki je stavil na naše železn. omrežje vedno večje zahteve. Težave so dela-

simpatij do Slovencev kakor pa jih goje sedaj, ko so se tudi Slovenci obrnili od njih. Toda tedaj so bili Bolgari na drugi poti, na poti Slovanstva, na poti jugoslovenskega bratstva, saj so se rami ob rami s Srbi borili za iste cilje kakor mi. Zakaj niso ostali na tej poti? Mnogo gorja, nesreč, težko in neuspehov bi bilo prihranjenih ne le njim, ampak tudi nam. Morda pa se kdaj še vrnejo na to pot, morda bo prinesla bodoča generacija lepše in srečnejše bratske dneve.

le velike varijacije našega žel. omrežja, različnost tirov v raznih pokrajinah, organska neenotnost prog. Tudi ni bilo prave tarifne enotnosti med državimi, južno in lokalnimi železnicami. Raz in prekladanje ob prehodih z ene železnice na drugo, ločeno zaračunavanje tarifov na posameznih železnicah, itd. — vse to je podraževalo prevoz in s tem blago in v prometu samem so nastajale velike težave.

Zlasti težke obtožbe so zadevale zagrebško direkcijo državnih železnic. Skoro ves promet z inozemstvom se je osredotočal na tem ozemlju in direkcija ni mogla obvladati prometa, ki je zastajal vsled tega deloma tudi na ozemlju ljubljanskega obratnega ravnateljstva južne železnice. Železniška direkcija pa je tožila o pomanjkanju vagonov.

Dne 19. t. m. so se sestali v Zagrebu delegati zagrebške direkcije drž. železnice in južne železnice. Razmotrivalo se je predvsem vprašanje, kako odpremiti blago, ki je v velikih množinah zastalo in kako pripraviti na progah prostor za druge transporte, ki že mesece čakajo na prevzem. Šlo je predvsem za vprašanje, ali prevzame južna železnica velik del blagovnega prometa z državno-železniških prog Dugoselo—Novska in Caprag—Virginmost, ki so v skrajno slabem stanju in ne morejo ustrezati vsem velikim zahtevam, na svojo progo Zagreb—Sisak. Sporazum se je dosegel in južna železnica prevzame ves promet v navedenih smereh na svojo progo Zagreb—Sisak. Enak sporazum se je sklenil glede proge Metlika—Novo mesto, tako da je sedaj od Jesenic do Glinjskega jezika enotni tarif.

Velika zapreka za promet je bilo tudi preobremenjenost postaje Zagreb. Leta 1913 je znašal dnevni promet na postaji Zagreb 99 vagonov, letos pa znaša dnevno 259 vagonov. Državni kolodvor Zagreb pa more odpraviti dnevno samo 226 vagonov, kar pomeni 33 vagonov dnevnega zastanka. Ker prihajajo velike množine carinskega blaga in se je skladišče spreminilo v carinsko skladišče, ne more postaja prevzeti teh množin blaga, dokler se drugo skladišče ne vrne direkciji. Na konferenci se

je sklenilo, da se bo odpravljalo do zgradbe carinskega skladišča vse carinsko blago iz smeri Zidani most—Ljubljana v smeri zacarinjanja na južni kolodvor. Državni kolodvor bo sprejemal samo blago, ki bo zacarinjeno v Koprivnici in Karlovcu. Iz istega razloga bodo tudi blagovni transporti iz smeri Bakar transit Zagreb zacarinjeni na južnem kolodvoru, kamor se vagoni odpremi direktno, ne da bi pasirali zagrebški državni kolodvor. Važen je tudi dogovor glede prevoza rud iz Prijedora, ki je šel doslej po progi Virgin most—Caprag. Odslej bodo dirigirani vsi transporti na progo južne železnice Sisak—Zagreb juž. kolodvor—Zidani most—Ljubljana, tako da tudi v tem nastane razbremenitev za zagrebško direkcijo.

Tudi dogovore glede odpreme zastalih 400 vagonov, ki so namenjeni za zagrebško direkcijo in stoje na italijanski in avstrijski meji, je velikega pomena. Od teh 400 vagonov bo odpremljenih 120 na zagrebški državni, ostalo na južni kolodvor. Vsi ti vagoni so zvečine natovorjeni s carinskim blagom. Vsak dan bo zacarinjenih 10 vagonov, tako da se bo koncem tega meseca tranzit čez ozemlje zagrebške železniške direkcije razvijal brez vsakršnih prometnih omejitev. Ta dogovor državne z južno železnico bo končno ustvaril možnost, da zagrebška direkcija promet na svojem ozemlju uredi in končno prenehajo prometne težave. Dasi se bo vršil prevoz blaga na progi, ki je za nekoliko kilometrov daljša nego proge Virgin most—Caprag in Sanja—Novska, vendar vsled doseženega enotnega tarifa ne bodo oškodovani ne interesi ne država. Ker je treba izdelati tarifne postavke in primerne predpise za prevedenje prometa na te proge južne železnice, stopajo ti sklepi v veljavo šele 1. dec. t. l.

Politične vesti.

* Iz narodne skupščine. Za podpredsednika sta bila v seji 21. t. m. izvoljena radikalec Vujičić in musliman Karamehmedović, za tajnika pa Rajar (SKS) Janjić (radikal), Vukosavljević (demokrat), Miloradović (zemljoradnik). Seje so zaradi kumanovskih slavnosti do 6. nov. odgojene.

Za poljsko-češkoslovaško-jugoslovansko skupnost. Predsednik jugoslovanske delegacije za sklep trgovske pogodbe s Poljsko minister Janković je v odgovoru na pozdrav poljskega ministra za zunanje zadeve Narutowicza izjavil, da morata poljski in jugoslovanski narod spojiti sever z jugom in skupno s Češkoslovaško živeti v bratstvu in pri-

jateljstvu, katero je v političnem življenju že doneslo velike uspehe; dokaz temu je nastop Male antante v Genovi, ki je skupno s Poljsko dosegla, da se nobena zadeva, ki se tiče ene izmed teh držav, ne more rešiti brez njihih zlasti ne proti njim. Naši trije slovenski narodi predstavljajo veliko silo od Belta do Adrije in do Egejskega morja in tvorijo živo trdnjavo, ki veže zapad z iztokom. Naše države se morajo v svoji politiki opirati na krepko vzajemno podporo. Na tem potu bodo morebiti mali nesporazumi in kakšne težave, vse to mora izginiti, če gremo na skupni cilj, zblizanje Slovanov, ki nočejo imperijalizma in hegemonije, ampak svobodo in samoodločbo narodov. Trgovska pogodba poljsko-jugoslovanska nas privede bližje k skupnemu slovanskemu cilju.

Dnevna kronika.

Srebrno poroko praznuje dne 25. t. m. v Celju g. Ivan Rebek, tovarnar, s svojo soprogo Josipino. G. Rebek je znan narodni delavec izza zadnjih desetletij in je danes predsednik mariborske oblasne organizacije Demokratske stranke. Našemu vrlemu sobojevniku iskreno čestitamo!

— Slovesno ustoličenje patrijarha v Peči je odloženo vsled nastalih zaprek na nedoločen čas.

— Ruske šole v Jugoslaviji je ministrstvo prosvete priznalo kot naše državne šole.

— Dijaki brez konfesije. Glasom odredbe ministrstva prosvete ne morejo dijaki, ki se ne priznavajo k nobeni pozakonu priznanih ver, obiskovati državnih šol.

— Umr! je v Curihu dne 21. t. m. od kapi zadet g. Rado Legvart, predsednik Slovenske banke, znan delavec na gospodarskem polju.

Razprava o uradniški pragmatiki je v pododboru zakonodajnega odbora končana in pride v kratkem v plenar na vrsto.

Ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavstva je bil od delegatov delavcev in delodajalcev soglasno izvoljen g. Vitomir Bukšeg, bivši minister.

Konferenca o narodnih manjšinah se vrši v kratkem v Budimpešti. Naša vlada se konference ne udeleži.

— V znamenju avtonomistične Slovenije in v znamenju boja proti ustanovitvi mariborske oblasti gredo v Ljubljani v občinske volitve demokratski uskok dr. Ravnihar in dr. Triller zvezi z nar. socialci Deržičem in drugimi. Kaj ima nedeljena Slovenija opraviti z nar. socialci?

priznati molens volens — da imajo vsi prav.

Enotne umetniške smeri torej v sodobni umetnosti ne more biti in je tudi res ni in kdor se kolikortoliko zanima za umetnost ve, da imamo poleg še za ostalega realizma, naturalizma, simbolizma, impresijonizma tudi ekspresionizem, futurizem, kubizem, dadaizem, futurizem itd. Kljub tej zmešnjavi pa se v zadnjem času vendar zdi, da prihajamo počasi iz kaosa, da se na obzorju že pojavljajo enotnejše smeri, trdnjeje vere in z njo umetniške smeri. Ta nova vera in ta nova struja pa je — ekspresionizem, toda ne sedanjih lastni krivdi kompromitirani, ampak res pravi globoki, iskreni ekspresionizem, ki ga lahko nazovemo tudi reoromantizem. Ne vera v materialistično in naturalistično znanost mora voditi v vero v nasproten ekstrem, v vero v duševno znanost, v etiko, religijo ali novokrščanstvo, kakor že hočete. In res novodoben nazor in novodobno čustvo vanje človeštva ter tudi seveda umetnosti, vodi v to smer. Poduševljenje, poprej oboževane mrtve materije, to je občutje, cilj in smoter nove dobe, to je občutje, ki bo prej ali slej prevzelo vso dovtetno javnost in vstvarjajoče umetnike. Novi človek ne bo skušal vsega kar je poltovati na materialistično-naturalistični podlagi, ampak bo raje verjel, verjel s čustvom brez otipljivih dokazov, ker se bo zavedal, da so tudi prejšnji otipljivi dokazi bili najčisto lažni. S tem pa bodo nastopili tudi za umetnike in umetnost vživajoče občinstvo boljše

Radivoj Rehan

Znanost in umetnost.

Zadnjič sem govoril o veri v znanost v raznih njenih dobah ter omenil, da je sedanje naše 20. stoletje postalo v tem oziru zelo skeptično. Spoznali smo po dobi vsemočnega materializma, da mnogo onega, kar smo si predstavljali za splošno veljavno sploh ne odgovarja resnici, katere ne poznamo in od katere smo morda še prav tako daleč, kakor smo bili ob začetku. Ob koncu sem pa tudi omenil, da je stala umetnost vedno v tesnih zvezah z znanostjo; da je bila takorekoč ozko navezana nanjo in ji je pravzaprav le ta dajala smer. In tako je tudi še danes in bo v bodoče. Takozvane umetniške struje niso nič drugega nego rezultatom sočasne znanosti prilagojeno umetniško ustvarjanje. Renesansno umetnost je ustvarila resnična znanost. V času, ko je nastopila ta umetniška struja, je bila vsa znanost na potu do proučevanja stare antične kulture in znanosti, da na podlagi tega proučevanja najde podlago za nadaljno delo in nadaljen razvoj. Zato se je tudi umetnost šla učiti k stari antični kulturi; in renesanca ni nič drugega kakor kopiranje, ali na stari podlagi ustvarjanje nadaljevanja antične umetnosti. — Romantično umetnost je rodil znanstveni študij narodne zgodovine. Znanost je ob času romantike bila najbolj razvita v smeri zgodovinskih raziskovanj in zato ima tudi tedanja umetnost, romantika, ta pečat. Realizem, ki je sledil tej pa je rodil znanstveni

zem v znanosti. Z nastopom naturalističnih znanstvenikov, ki so osredotočili vse svoje delovanje na proučevanje prirode, prirodoslovja, zemljepisja ter dobili nadmoč nad vsemi drugimi panogami, je prevzelo vso javnost naturalistično-realistično razpoloženje. — Darwin in njegov komentator, Nemecek Haeckel, sta zamamila s svojo naturalistično realistično vse izobraženstvo, pa tudi manj izobraženo javnost. Filozofija, sama vedno tudi več ali manj odvisna od nazorov ostale znanosti, je sledila kmalu na isto pot in naravno je, da tudi umetnost, ta najbolj na znanost navezana panoga človeškega udejstvovanja, ni mogla storiti drugega. Impresionizem s simbolizmom sta bila produkt psiholoških in fizikalnih znanstvenih razkritij itd.

Tako se je pomikal dalje razvoj do polpreteklih del, ko je bila vera v znanost več ali manj stabilna, ko so razkritja raznih učenjakov veljala skoro za sveto resnico in umetnosti ni bilo težko najti pravo in enotno pot; saj ji je smer te poti kazala nedvoumno sodobna znanost, ki je tvorila podlago vsega človeškega čustvovanja. Radi tega pa tedaj umetnost tudi ni imela tišega težavnega položaja, katerega ima danes. V gotovi znanstveni smeri orijentirana javnost, je bila že sama na sebi dovolj sposobna za razumevanje sodobne umetnosti, ki ni bila nič drugega nego izraz prav iste orijentacije, torej sorodna čustvovanju javnosti. To so bili tisti časi katerih se danes z zavistjo in težkim srcem spominjamo, ko je bilo toliko ljudi, ki so se zavedali, da je boljše ostati pri skupnem in s Srbi

*) »Umetniških« in ne »umetnostnih« pišem zato, ker sem mnenja, da je boljše ostati pri skupnem in s Srbi

Koroške vesti.

— **Smrtna kosa.** V Bajtišah pri Borovljah je umrl dne 12. t. m. g. Ivan Žerjav, priden in vesten gospodar ter zaveden Slovenec. Pred plebiscitom je imel tudi gostilno, katero pa je moral po zasedbi Nemcev zapreti. Blag mu spomin!

Prva slovenska manjšinska šola na Koroškem se odpre. V nemškem Velikovecu. To je prva šola, ki jo dobe Slovenci na Koroškem od avstrijske vlade, toda to še le vsled pritožbe na zvezo narodov, od katere je dobila vlada primeren namigljaj. Seveda skušajo razni nemčurji in posilnemei naše ljudi odvrniti od te šole, češ, da se otroci ne bodo ničesar naučili itd. Dosegli s tem ne bodo nič, k večjemu to, da bodo morali vsled prevelikega števila slovenskih otrok v kratkem otvoriti še eno slovensko šolo. Kakor poroča »Koroški Slovenec«, se odpre tudi v št. Jakobu v Rožu slovenska šola.

Kako se deli pravica na Koroškem. Nekemu Slovincu v Holbičah sta dva nemčurja ponoči polomila plot pri vrtu. Oškodovani jih je naznanil državnemu pravdniku ter zahteval kaznovanje in odškodnino. Toda državno pravdnikstvo, mu je odgovorilo, da to ni nič kaznjivega. Kmalu na to pa je nek drug nemčur tožil ženo tega posestnika, ker je označila njegovo postopanje »faloterijo«. In glej! Obsojena je bila na 100.000 K globe in 30.000 K sodnih stroškov. Tako se reže na Koroškem Slovincem kruh pravice! In pri nas? Šole, društva, veselice, zabave, vse se dopušča Nemcem. Pred zakonom so popolnoma enakovredni državljani!

Mariborske vesti.

Maribor 22. oktobra 1922.

m Osebna vest. Gospod dr. Ljudevit Brence, predstojnik pristojbinskega oddelka pri tukajšnjem finančnem ravnateljstvu, je imenovan predstojnikom odseka za cenzuro pristojbin in taks pri delegaciji ministra financ v Ljubljani. Z njim izgubi mariborska podružnica Slov. plan. društva svojega agilnega načelnika.

m Kakor doznavamo, odhaja te dni iz Maribora odlična oseba, ki si je znala v najširših slojih našega mesta pridobiti simpatij, ruski koncertni mojster gosp. Val. Nikolajevič Cibulevski. Teško ga bomo pogrešali in le obžalujemo, da ga niso pridobili za naše mesto. Njegova dva sinfonična koncerta prirejena v sezoni 1921—22 ostaneta Mariborčanom še dolgo v spominu. Kakor izvemo od druge strani, ga je zaprosila tukajšnja organizacija vojnih invalidov, da bi priredil kak koncert v korist invalidov. G. Cibulevski se je radevolje odzval vabilu ter se vrne v mesecu januarju zopet v Maribor, da izpolni željo invalidov in se tako oddolži za vso ono prijaznost, ki mu je izkazala mesto Maribor v času njegovega tukajšnjega bivanja. Koncert bo baje obsegal znamenite ruske skladatelje ter bo zopet nekaj izvanrednega za naše mesto.

m Gospodu ministru dr. Žerjavu v vednost! Prejeli smo: Vedno znova se čujejo razne vesti o čudnem postopanju pri nakazovanju stanovanj državnim nameščencem v Mariboru. Tako je n. pr. na državni trgovski šoli nameščen že drugo leto neki gospod, čigar družina živi na treh straneh. Dotični gospod je bil že šestkrat pri županu Grčarju, da se mu nakaže kakšno stanovanje. Prošnja je bila predložena že v avgustu leta 1921. Toda stanovanja ni, pa ni. V tem času so prišli in prihajajo ljudje, ki tudi rabijo stanovanja; oni ga seveda dobijo, čeprav je marsikateri od teh nepoklicanih čisto nepotreben v Mariboru. Zlobni ljudje govorijo celo, da je neki Avstrijec, privatna oseba, dobil pred kratkim stanovanje. Kako bi bilo, če bi se g. minister hotel o tem prepričati. Bogve, kako bi se stanovanjska komisija opravičila! — Upajmo, da ni brezpredmetna pri nakazovanju stanovanj, posebno pri zadevah tisočih drž. nameščencev, ki morajo biti v Mariboru. Kdo je torej kriv tega postopanja, ali župan Grčar, ali pa stanovanjska komisija. Drugič se bomo že o tem pomenili.

m Kavalir dr. Leskovar. Prejšnji teden je dr. Kukovec na izrecno željo neke stranke sestanovke osebno interveniral pri neki poravnavi radi žaljenja časti pri mariborskem okrajnem sodišču. V razpravni dvorani je bilo tedaj navzočih tudi več tovarišev-odvetnikov, med njimi klerikalec dr. Leskovar. Takoj naslednji dan je prišla »Straža« radi tega zastopanja ogabeni osebni napad na dr. Kukovec.

m Razmere med Zagrebom in Mariborom. Kakor čujemo, je naše nedeljsko tozadevno poročilo zadelo v živo. Kakor v potrdilo na to poročilo, so takoj za nami prinesli zagrebški in ljubljanski listi novo vest, da je aprovizacijski odbor v Zagrebu vnovič potisnil cene navzdol in sicer pri kruhu od 30 na 22 K, pri moki od 32 na 20 K, gostilničarji so bili primorani svoje cene znižati za 10 odstotkov, pa tudi sicer je aprovizacijski odbor vnovič potom maksimiranja znižal težne cene. Pri nas pa, kakor smo pri zadnji občinski seji iz ust g. župana samega slišali, se gopodje skoro boje aprovizacijskega odbora, ker se pač boje zamere. Le naj resno poskusijo, pa bodo videli, da bo tudi v Mariboru — šlo.

m Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru. V petek zvečer se je višil prvi sestanek stanovanjskih najemnikov v svrhu ustanovitve društva stanovanjskih najemnikov. V pripravljalni odbor so izvoljeni: predsednik postajenatelj Mohorko, v odbor pa sodnik Vrabel, davčni nadupravitelj Meglič, žel. ur. Skerjanc, policijski uradnik Karara, jetniški paznik Vidic in žel. ur. Schmautz. Prihodnja seja se vrši prihodnji četrtek, dne 26. t. m. Podrobnosti bomo poročali v jutrišnji številki.

m Uradni dan trgovsko-obrtne zbornice v Mariboru se vrši ta teden izjemoma v četrtek dne 26. t. m. od 9. od 12. ure. Trgovski gremij, Maribor.

m Mariborska podružnica SPD ima dne 30. t. m. ob 20. uri izvenredni občni zbor v kmečki sobi Narodnega doma s sledečim sporedom. 1. Pozdrav in poročilo odstopivšega načelnika. 2. Volitev novega načelnika. 3. Slučajnosti. Če zbor ne bo sklepčen ob napovedani uri, se vrši pol ure pozneje na istem mestu drugi izvenredni občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov.

m Izgubila se je od Vrazove do Gledališke ulice damska ročna usnjata torbica, rdečkaste barve, z manjšo vsoto denarja, notami in gledališko izkaznico. Denar si lahko najditelj pridrži, ostalo pa pošlje uredništvu »Tabore«.

m Neverjetna surovost. V soboto dne 21. t. m. po polnoči je pet graničarjev pri Franciškanški cerkvi v Mariboru brez vzroka napadlo samotnega hodeca na ulici pod ničevo pretvezo, da jih je razžalil, pobili so ga na tla in ga na tleh suvali in pretepali, dokler ni na obupen krik napadenega prihitel redar ter ga rešil iz opasnega položaja. Tu pa se je obrnil ves srd razjarjenih junakov proti redarju, ki jim je iztrgal žrtev iz rok, in navalili so s krikom in vikom z bodali v roki nanj in na civilnega stražnika, ki je ravno vršil službo na Aleksandrovi cesti in prihitel redarju na pomoč. Redar je bil prisiljen rabiti sabljo in bi se bil težko obranil, ko bi mu ne bili prihiteli štirje drugi redarji na pomoč, katerim se je posrečilo spraviti tri od napadalcev na stražnico v svrhu ugotovitve identitete, dva graničarja pa sta pobegnila. Skrajni čas je že, da se napravi konec takim in podobnim ekscesom ljudi, ki se pretepajo po Mariboru in napadajo mirne pasante. Žalostno je, da mora državna varnostna oblast ščititi mirno prebivalstvo pred surovimi napadi podivjanih junakov, ki so tudi državni nastavljenici; da s tem ugled in avtoriteta države in državnih oblasti ne more pridobiti, je pač vsakemu jasno. Zahtevamo in pričakujemo, da se bode zadeva od kompetentnih oblasti natančno preiskala, krivci pa primerno kaznovani.

m Poneveril psa. Nekdanji sluga tuk. glavne carinarne P. M. je imel dovesti mlado psico prave volje pasme, vredno najmanj K 5000 trgovci z lesom in ogljem Davorinu Johanu. Trgovčeva soproga je psico prevzela, na prošnjo omenjenega M., da naj mu prepusti psico še kake dve uri, da jo bode vedel še malo — »sprehoda« mu je

nič hudega sluteč, to dovolila. Bivši sluga pa ji je slabo poplačal njeno zapeljivost in je vedel psico na »sprehode« k mesarju Kirbisehu, kojemu jo je prodal. Za ta »sprehod« se bode zagovarjal pred sodiščem.

m Pozor pred žeparji. Dijaku trgovske šole Henriku Gerhardtju je bilo med vožnjo iz Ljubljane v Maribor ukradena iz hlačnega žepa njegova papirnata listnica s 650 kronami, železniško legitimacijo in dijaško izkaznico. Fant je med vožnjo zaspal, med tem pa mu je neznan žepar izmaknil listnico.

m Razgrajati in pijančki so imeli v soboto in nedeljo kljub slabemu in mrzlemu vremenu zopet svoj dan. Policija je imela mnogo posla, da je mirila razburjene duhove, mnogo prevročih glav pa se je hladilo v policijskih zaporih.

m Vlomi. Včeraj 22. t. m. opoldne je bilo vlomljeno v stanovanje odvetnika dr. Rapoca. Čujemo, da so vlomilci odnesli precej srebrnine in zlatnine. — Včeraj opoldne je bilo vlomljeno tudi v pisarno dr. Jana. Vlomilec je ustim tam sekiro in klobuk. Kaj si je namesto tega odnesel, še ne vemo.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Ponedeljek, 23. okt. Zaprt.
Torek, 24. okt. »Ilirci«, B.
Sreda, 25. okt. Zaprt.

—o—

Sprememba repertoira. »Ilirci« se v pripravi v torek, 24. okt. za ab. B in ne za izv. ab. kakor je bilo naznačeno v soboto.

Sokolstvo.

o Predavanje o pomenu Kumanovske bitke priredi Sokolsko društvo v Mariboru, v četrtek dne 26. okt. t. l. ob 20. (8.) uri zvečer v maji dvorani Narodnega doma. Predava g. major Dušan Petkovič. — Pozivljamo članstvo, kakor tudi prijatelje sokolstva, da se tega predavanja mnogobrojno vdeležijo. Odbor.

Gospodarstvo.

g Vlaganje prošelj za odobrenje. Na splošno željo je najel trgovski gremij kurirja, ki bo potoval s prošujami za izdajo odobrenj k Narodni banki v Ljubljano. Interesentje se tedaj opozarjajo, da oddajajo pravilno opremljene in kolekovane tozadevne prošnje v pisarni trgovskega gremija.

Objave.

§ I. Mariborski bioskop. Ponedeljek, torek in sredo se predvaja »Pot skozi pekel« v I. Mariborskem bioskopu, izborna kriminalna drama v 6. činih z izvrstno režijo in prvovrstno igro.

Pomorstvo.

Prvi njemački linijski brod.

Nedavno je renoviran njemački ratni brod »Braunschweig«, te služi kao admiralski brod njemačke ratne mornarice. Brod je dograjen god. 1902. Sadržaje 13200 tona. Dug je 126 m, širok 22 m, a dubok 7.7 m. Ima tri vijka, a strojevi sa kojih skupnih 18.400 konjskih sila daju brodu brzinu od 18 morskih mila (1 morska milja — 1852 m) na sat.

Prije prevrata je brod bio armiran sa 4 tona po 28 cm, 14 topova po 17 cm, 18 topova po 8.8 cm kalibra, 2 mitraljeze, 6 podvodnih lancirnih cevi (za izbacivanje torpeda). Posada broda iznašala je 743 momaka. Kako je brod sada armiran nije poznato.

Nijemci so si zbilja svestni, da je spas i budućnost njihove države na moru, te rade neumorno oko obnove svoje trgovačke i ratne mornarice, te neće biti ništa neobičajnega, akose u najkraće vrijeme svojom obnovljenom ratnom mornaricom suprotstave svojim tlačitelima.

Dopisi.

Poljčane. Razpisano je mesto okrožnega zdravnika v Poličanah. Zeleti bi bilo, da se zato dosedaj nemško posestno stanje pobrigajo naši narodni zdravniki. Okolica je lepa, praksa dobra, železnica blizu. Zelimo si dobrega in vestnega zdravnika — narodnjaka. Nemci oz. nemškutarji so se že intenzivno brigali za to mesto.

Volitve v vseruski kongres.

Moskva, 20. oktobra. (Izvirno.) Pri volitvah za vseruski kongres se je pokazalo da so komunisti v precejšnji premoči.

Ugledajmo se i mi u Nijemce, te nastojmo da se i naša ratna mornarica što prije izgradi, čija dužnost nije samo da u slučaju rata brani obale, nego je zvana da i u mirno doba bude po cijelom svijetu prva nosilica naše državne zastave, tog simbola našeg suvereniteta, našeg prava na naše more i naše pomorske i trgovačke neodvisnosti.

O našoj ratnoj mornarici slijedi drugom prilikom obširniji članak. Uskok.

Socijalna politika.

Dr. Rad. Pipuš:

Breme socijalnega zavarovanja za naše gospodarstvo.

(Konec.)

Pri zavarovanju proti nezgodam se ni povišala samo najvišji prispevek od 5.67% na 8%, toraj okroglo za 33% in s tem v isti meri tudi prispevki vseh drugih nevarnostnih razredov, ampak tu se kaže v zadnjem času tudi očitno stremljenje zavoda za zavarovanje delavcev, pomakniti vsa poljetja v višje nevarnostne razrede in tudi na ta način še bolj povišati breme, katero se naj naloži podjetniku.

Danes plačuje podjetnik zavarovanje proti boleznim 5%, za zavarovanje proti nezgodam povprečno tudi najmanj 5%, in bode v kratkem plačeval za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt 3%. Toraj v celem 13% delavčeve mezd. Razum tega pa mora podjetnik, ki ima pokojninskemu zavarovanju zavezane nameščence, plačevati povprečno še najmanj 15% delavčeve mezd na pokojninsko zavarovanje. Ako postavimo namesto zavarovanja za onemoglost, starost in smrt pokojninsko zavarovanje, tedaj mora podjetnik plačati povprečno 25% delavčeve mezd za njegovo zavarovanje. Ako bi pa prišlo do tega, da bode moral podjetnik svoje delavce zavarovati pri pokojninskem zavodu in posebej še tudi za onemoglost, starost in smrt, tedaj bodo njegovi prispevki znašali kar 28% delavčeve mezd. Če pomislimo, da zasluži danes povprečno vsak delavec vsaj 100 K na dan, mora podjetnik za njega plačati vsaj 25 K na dan, toraj na leto, leto računano s 300 dnevi, 7500 K. To je naravnost ogromno breme. To breme znaša več, kakor vsi davki, ako se ne oziramo na davek na vojne dobičke, ki utegne vendar sčasom zginiti. In vendar se zlasti pri nas Slovincih gospodarski krogi, ki pridejo predvsem v poštev, to je industrija in trgovina, ne morejo pritožiti, da bi jih davčni vijak pritiskal premalo. Sicer sme podjetnik neznatni del omenjenega bremena zvaliti na delavca. A to prevaljenje bremena je le fiktivno. V resnici nosi celo breme le podjetnik. Če se delavcu odbije na njega odpadajoči del prispevkov, pa zahteva primerno višjo mezd in s povišanjem mezd pa se spet poviša breme tega socijalnega zavarovanja.

Temu nasproti pa so ugodnosti, katere dobiva zavarovaneec, prav neznatne. Ugodnosti so ostale približno na isti višini, kakor so bile pred leti, dočim so prispevki za zavarovanje ogromno narasli. Ker se je v zadnjem času zavarovanje razširilo, ker je toraj krog zavarovancev zelo narasel, so z njim narasli tudi prispevki. Ker se ti prispevki plačujejo v odstotkih od zavarovanih svot, tedaj raste s povišanjem mezd, to je s povišanjem zavarovane svote itak v enaki meri tudi prispevek. Povišanje mezd oziroma zavarovanih svot toraj ne da prav nobenega povoda za to, da se povišajo tudi odstotki prispevkov. Nasprotno bi se morali zaradi razširjenja zavarovanja upravi stroški razmerno celo znižati. Pač je povod za povišanje prispevkov potratno gospodarstvo pri organih našega socijalnega zavarovanja. Kako škandalozno je v tem oziru gospodarilo v Ljubljani, o tem se že mnogo govorilo in razpravljalo. S prispevki, ki so se izišli iz podjetnikov in delavcev, so se plačevale nedopustne svote pod namenom nagrad osebam, ki do teh nagrad niso imele nobene pravice. Za te svote so se gospodje v Ljubljani vozili z avtomobili in trčili drag bencin. Dovoljevali

so sami sebi plače, kakor jih niti ministri nimajo, akoprav po večini niso imeli kvalifikacije niti za navadnega kancelista. Uradništva kar mrgoli pri teh zavodih. Ker ga je preveč in ker toraj primanjkuje dela za vse, pa so si delovni čas znižali samo na 6 ur na dan. Kakor se je slišalo, pa še niti teh 6 ur ne uporabljajo vselej za uradno delo, ampak mnogo tega drugega časa se uporablja za druge poklice nameščenih uradnikov. Ko pa na ta način še ni bilo mogoče potratiti vsega denarja, so začeli gospodje v Ljubljani graditi palače in kar cele dele mesta, za katere bi bilo treba stotine milijonov. V teh palačah bi naj dobili v prvi vrsti spet ti gospodi svoja luksuriозна stanovanja. Pred prevratom smo imeli v Mariboru svojo okrajno bolniško blagajno in poleg tega še bolniško blagajno trgovskega gremija. Pri prvi sta bila nameščena dva uradnika, pri drugi menda eden in obe blagajni ste poslovali brezhibno. Ti dve blagajni ste se odstranile in na njihovem mestu smo dobili poslovalnice ljubljanske bolniške blagajne. Pri tej poslovalnici pa je zaposlenih menda ducat uradnikov. Čudno je, da je treba sedaj 4 krat toliko mastno plačanih ljudi za tisto delo, katero so poprej opravili 3 uradniki s skromnimi plačami. Naše socijalno zavarovanje je pač res dobro zavarovalo, pa ne tistih, katere bi moralo zavarovati, ampak tiste, ki sedijo v uradih naših socijalno-zavarovalnih zavodov.

Brez ozira na to, da se tukaj s tujim denarjem na nečuten način trati, pomeni to socijalno zavarovanje tudi v drugem oziru velike krivice, pred vsem za tiste kroge slovenskih pokrajin in Dalmacije, ki so zavezani temu zavarovanju. Vsled tega zavarovanja mora naša industrija, naš trgovec in naš obrtnik s svojimi prispevki sam prekrbeti svojega delavca tudi za slučaj onemoglosti, nezgod, starosti in smrti. Krogi, ki temu zavarovanju niso zavezani, toraj pred vsem kmetijski stan in vsi prebivalci Srbije, Macedonije in Črne gore pa v nobenem oziru ne skrbijo za svojega delavca. Če njihov delavec onemore, bodisi vsled bolezni ali vsled starosti ali vsled nezgode, se obrne do javnih blagajn, pri katerih zahteva svoje preskrbovanje. V te javne blagajne pa mora s svojimi neprijetno višjimi davki, kakor jih plačujejo drugi krogi, v prvi vrsti spet prispevati industrije in trgovci v slovenskih pokrajinah in v Dalmaciji, ki je že itak preskrbljevala svojega delavca. Slovenski in dalmatinski industrije, trgovci in obrtniki se toraj najmanj 2krat tako obremenjeni, kakor njihovi tovariši v Srbiji, Macedoniji in Črni gori in naš industrije in trgovci mora celo podpirati svojega konkurenta na ta način, da mu pomaga vzdrževati njegovega delavca, da potem njegov konkurent tem lažje ubije njega samega s svojo konkurenco. Vzlic tem ogromnim bremenom pa odgovarja danes cena industrijskih izdelkov po večini predvojni ceni teh izdelkov, če se ta preračuna po kurzu v današnji vrednosti naše valute, dočim je pri nas ravno cena kmetijskih pridelkov, katerih imamo v celi državi v izobilju, neprijetno višja, kakor to odgovarja vrednosti predvojne valute, nasproti vrednosti današnje valute, akoprav se kmetijskemu proizvajalcu pri nas danes niti ne sanja, kakšna bremena nosi ta industrija in trgovina. Pri vsem tem se pa protidraginjski ukrepi naperjeni samo proti industriji, trgovcu in obrtniku, dočim se pušča kmetovalcu še vedno popolna svoboda pri prodaji njegovih pridelkov.

Tržne cene

dne 15. oktobra 1922. (Cene v dinarjih).

1. Meso: Govedina I—III 16—12, sveži jezik 15—, vampi 7, pljuča 5—, ledvice 15—, gobec —, možgani 15—, parklji 6—, vime 12—, loj 15—, — Teletina I—II 16—17, jetra 16—, pljuča 16—, ledvice —, — Svinjetina: prašje meso 20—25, salo 37.00, črna mast 30.00, pljuča 8—10, jetra 10—12, ledvice 20—, glava 13—, noge 7.00, slanina sveža 32.50—33, papricirana 39—, prekajena 39—, mast 38—40, prekačeno meso 32.50, prekajene noge 7—, prekajeni jezik 31—, prekajena glava 13—, — Drobnica: Kostrunovo meso —, jagetina —, kozje meso —, kozlički —.

2. Klobase: krakovske 41—, debrecinske 24—, brunšviške 19—21, pariske 20—, posebne 20—, safalade 20—, brunovke 21—, kranjske sveže —, prekajene 5—8, meseni sir 20—, poljske salame —, pretisnjene klobase —.

3. Konjsko meso: I 8—, II 7—.

4. Kože: konjske, komad 125—, gove 15—, telečje 17.50, svinjske 0—, usnje gornje 100—150, podplati 125—.

5. Perutnina: Piščanec majhen 16—, večji 10—, kokoš 32—36, raca 15—20, gos 45 do 50, golob 8—10, zajec domač (majhen) 8—, zajec domač (večji) 17—.

6. Divjačina: Zajec komad —, srne kg —.

7. Ribe: Karpi —, belice 6—, ščuke —, žabe (komad) —, raki (komad) —.

8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 3 do 3.50, surovo maslo (kg) 40—, čajno maslo 42—, maslo —, sir ementalški 115—, pol-ementalški 60—, trapistni 30—35, grojerski 40—, tilsitski 40—, parmezan 125—, sirček (komad) 7.00, jajca (komad) 1.75—2.00.

9. Pijača: Vino novo 10—14, vino staro 10—12, pivo 5.50, stekl. pive 2.75, žganje 30—40.

10. Kruh: Bel (kg) 7.00, črn 6.00, ržen —, zemlja (4 1/2, dkg) komad 0.50, mlečni kruh —.

11. Sadje: Jabolka 3.00, matelice 0—, breskve 3—, hruške 4.00, slive suhe —, limone (komad) 0.75—1.50, mandeljni 50, kostanj surovi 1.50—2, kostanj pečeni 5—6, orehi —, orehi luščeni 35—.

12. Specerijsko blago: Kava I 52—, II 42.00, kava pražena I 60—, II 40—50, riž 9—12, sol 4.00, poper cel 40—, poper mlet 35.00, paprika 40—50, testenine 14, sladkor v kristalu 16—, sladkor v kockah 18.50, kvas 17.50, škrob pšeničen 15—, rižev 25—, kis navadni (liter) 1.50, vinski 3.00, olje namizno 28, bučno 40—43, spirit denat 15—, milo 16—17.

13. Zito: Pšenica 4.50, rž 3.50, ječmen 4—, oves 4—, koruza 4.50, proso 4.50, ajda —, žol navadni 4—5, žol rajni —, grab —, leča —.

14. M'ovskij izdelki: Pšenična moka 0 7—, I 6.50 2 —, 6.60, kaša —, 10, špenj 6.25, otrobi 3.01, koruzna moka 4.50, koruzni zdrob 6.50, pšenični zdrob 8.50, ječmenova moka —, ajdova moka 1.8.0. 2 —, ajdova kaša (liter) 0—, ržena kava 10—15, cikorija 18—.

15. Krma: Seno sladko 207—225.00, seno kisló —, otava —, detela —, ovsená slama 125.00, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg).

16. Kurivo: Drva trda 175.00, mehka 140— (za m³), premog, trbovelski 40.50, velenški 26.50, oglje 1.50, koks 1.75 (za 100 kg), petrolej 7—, bencin 20—, karbid 4.50, sveče 16—.

17. Zelenjava in podzemljice: Salata glavna (kg) 1—, strugnata —, endivija 1.25—1.50, zelje pozno (kg) 1.50, karfiola (komad) 5—6, šparglji 1.50, kupček spinače 1.00, kumare komad —, jedline buče komad 1.50—2, grah luščen (liter) —, fižol v stroču kupček —, peteršil sopek 0.25, zelena sopek 0.25, čebule 6—7, česen 10, pora (komad) 0.25, koranje vrtno 0.25, zelenjava za kuhinjo (sopek) 0.25, rdeča pesa (komad) 0.50, koleraba podzemljica (komad) 0.50, krompir zgodnji (kg) 1.25—2, krompir pozni (kg) 1.25—2, hren 5—, zelje kisló 6—, repa kislá 2—.

18. Kurivo: Drva trda 175.00, mehka 140— (za m³), premog, trbovelski 40.50, velenški 26.50, oglje 1.50, koks 1.75 (za 100 kg), petrolej 7—, bencin 20—, karbid 4.50, sveče 16—.

19. Kurivo: Drva trda 175.00, mehka 140— (za m³), premog, trbovelski 40.50, velenški 26.50, oglje 1.50, koks 1.75 (za 100 kg), petrolej 7—, bencin 20—, karbid 4.50, sveče 16—.

20. Kurivo: Drva trda 175.00, mehka 140— (za m³), premog, trbovelski 40.50, velenški 26.50, oglje 1.50, koks 1.75 (za 100 kg), petrolej 7—, bencin 20—, karbid 4.50, sveče 16—.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrtkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Glavni urednik: Radivoj Rehar
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila

Prodajalca, dobro izveščana v trgovini z mešanim blagom, z 11 letno trgovsko prakso, želi spremeniti službo, najraje v Maribor, sicer tudi drugje. Ponudbe pod „Večna“ na upravo lista. 2061

Na prodaj vinski sodi. Stritarjeva ulica 18. 2060 2—1

Pisalne stroje, nove in rabljene, dobavlja American Import Company, Maribor, Koroska c. 24. 1853

Premog prve in druge vrste, lukova drva na vozove in drehno, dostavlja na dom po niski ceni Lippert, Tattenbachova ulica 13. 2015 3 3

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Privovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Prazni vinski sodi. Ako more kdo za dobo par tednov posoditi (proti odškodnini) vinske sode, ki bi držali skupno do 1000 l, naj to javi pod „Vinski sodi“ s pogoji na upravo lista. 2—*

Vedno sveže kislo zelje najboljša kakovosti priporoča

M. Berdais
1974 Maribor. 6—5

Pristopajte k Jugoslovski Matici.

Agencija in izdajatelj: Konzorcij Tabor. — Tisk: Mariborska tiskarna d. d.

BERSON
Gumijevi podpetniki
in
podplati
napravijo Vaše obuvalo trpežno in elegantno.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah usnja in na debelo pri:
BERSON-KAUČUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.
1986 8—3

Zimsko perilo klobuki
1954 10—7
dežniki, copate, nogavice, rokavice, samovoznice, razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri in najceneje pri
JAKOB LAH, Glavni trg 2.

Natrta jajca
se prodajajo od 21. oktobra samo v Cvetlični ulici št. 18.
Exportno društvo Matheis, Suppanz in drug.
Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta 1328**
št. 57. Telefon št. 88.